

پیشرفت های فن آوری زمینه را برای توانمندسازی شرکت ها، سازمان ها و افراد در سراسر دنیا برای اجرای کسب و کار به شکل الکترونیک و با استفاده از اینترنت فراهم کرده است. استفاده از تجارت الکترونیک بسیار افزایش یافته است. زبان گزار شگری تجاری بر چسب زبان گزار شگری کسب و کار است که اجازه می دهد اطلاعات مالی به سادگی در درون سازمان و بین سازمان ها و در اینترنت معاوضه شوند. تمام این موارد، از قبیل برقراری سیستم های رایانه ای در شرکت ها، تجارت الکترونیک و کنترل های فن آوری اطلاعات و حسابرسی مستمر، از مصادیقی هستند که فن آوری اطلاعات توانسته است بر حاکمیت شرکتی تاثیرات شگرفی بگذارد. در این مقاله، پس از بررسی اجمالی حاکمیت شرکتی و کارکردهای آن، تاثیرات فن آوری اطلاعات بر حاکمیت شرکتی بررسی می شود و ابزارهای برقراری حاکمیت شرکتی بهتر در شرکت ها مطرح می گردد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رئیس هیات مدیره
موسسه عالی علمی و پژوهشی

هادی جمالیان^۱
شاهین احمدی^۲

حاکمیت شرکتی و فن آوری اطلاعات

مقدمه

حاکمیت شرکتی باید در برابر چالش‌ها و فرصت‌های نوپدید قرن بیست و یکم واکنش مناسبی نشان دهد. این چالش‌ها عبارتند از: اینترنت، جهانی شدن و مقررات. فن آوری اطلاعات می‌تواند نقش مهمی در حاکمیت شرکتی و در قالب ابزاری برای ارتقای کارایی و اثربخشی حاکمیت شرکتی ایفا کند. فن آوری اطلاعات جزو ضروری حاکمیت شرکتی به عنوان ابزاری اثربخش برای تحویل اطلاعات بهنگام و دقیق برای مقاصد طرح ریزی، پایش و گزارشگری است. مدیر فن آوری اطلاعات یکی از مدیران ارشد بسیار مهم است که با سایر مدیران ارشد - مدیر عامل، مدیر مالی و کنترلر - به عنوان بخشی از کارکرد مدیریتی حاکمیت شرکتی همکاری می‌کند. مدیر ارشد اطلاعات یا مدیر فن آوری اطلاعات مسوول مدیریت و اجرای کارکرد فن آوری اطلاعات برای حمایت از سایر کارکردهای حاکمیت اطلاعات است. رعایت بخش ۴۰۴ (افشایبابت زمان واقعی) و ۸۰۲ (مجازات‌های دستکاری مدارک) ساکس استفاده از راه‌حل‌های فن آوری اطلاعات برای دسترسی بهنگام به مدارک ایمن و کامل کسب و کار را ضروری می‌سازد (بن و همکاران ۲۰۰۶).

حاکمیت شرکتی و افشای اطلاعات

اصول و رهنمودهای حاکمیت شرکتی ابزاری برای نظارت بر جریان قدرت، کنترل و پاسخگویی در شرکت هستند و انگ و چن (۲۰۰۴). چهار سازوکار حاکمیتی را گزارش می‌کنند: قراردادهای صریح، قراردادهای ضمنی، شهرت و اعتماد، هر سازوکاری مزایا و معایب خود را دارد. سیستم حاکمیتی زمانی دچار شکست می‌شود که شکافی بین این سازوکارها وجود داشته باشد و نتوان این شکاف را برطرف کرد. به‌طور قطع، فن آوری اطلاعات در کاهش این شکاف نقش

مهمی ایفا می‌کند. عامل مشترکی در سازوکارهای حاکمیتی وجود دارد و آن تبادل اطلاعات است؛ خواه تبادل در نتیجه سازوکار یا به‌عنوان آغازگر فرآیندی یا به‌عنوان رابطی در درون شبکه. افشای اطلاعات و حاکمیت شرکتی رابطه نزدیکی با یکدیگر دارند. حاکمیت شرکتی مبتنی بر افشای اطلاعات است و در عوض، سطح و کیفیت افشا با مقررات و اصول حاکمیت شرکتی در ارتباط هستند. شرکت‌های دارای عملکرد مالی مناسب انگیزه‌ای برای عدم افشای اطلاعات ندارند. اطلاعات، بیشتر به شرکت‌هایی کمک می‌کند تا سرمایه را جذب کنند و وضعیت و عملکرد مالی خود را تقویت کنند. رابطه به قدری قوی است که می‌توان ادعا کرد افشای اطلاعات، معیار مناسبی از کیفیت حاکمیت شرکتی است و می‌تواند به عملکرد مالی بهتر منتهی شود.

در شرکت‌های مدرن، حاکمیت شرکتی برای ارتقای منافع سهام‌داران یا ذی‌نفعان و الزام پاسخگویی و شفافیت در کارکردهای شرکت حیاتی است. افشای اطلاعات در قبال موضوعات مالی، راهبردی و عملیاتی شرکت پیش شرط ایجاد سیستم حاکمیت شرکتی اثربخش و بازار اثربخش کنترل شرکتی است (عبدالخلیق، ۲۰۰۲). شرکت‌ها متوجه شده‌اند که برای اینکه کارکرد حاکمیت شرکتی اثربخشی داشته باشند، باید سیستم افشای اثربخش و پیش‌دستانه‌ای داشته باشند. آن‌ها دریافته‌اند که سازوکارهای حاکمیتی مرتبط با افشا و غیرمرتبط با افشا، تاثیر منفی بر هزینه - سرمایه دارند. همبستگی سازوکارهای حاکمیت شرکتی افشا با اطلاعات مالی شرکتی مورد توجه ذی‌نفعان عمده نشان می‌دهد که حاکمیت شرکتی قادر است نقشی حیاتی در شکل‌گیری چارچوب بازارهای مالی و بازار کنترل شرکتی ایفا کند.

بیمانی و سونوالا (۲۰۰۵) معتقدند که افشا نوعی از مسوولیت شرکتی است.

برنز (۲۰۰۵) بیان می‌کند که اگرچه افشا مسوولیت شرکت‌ها است، ممکن است شرکت‌ها به افشای اطلاعات مبادرت نورزند و در بعضی موارد ممکن است که هیات‌های نظارتی را مجاب کنند که این اطلاعات می‌تواند مخرب، بی‌اهمیت یا خلاف منافع عمومی باشد.

مدل شرکت سایبری

استفاده گسترده از فن آوری اطلاعات در حوزه‌های اطلاع‌رسانی سهام‌داران، تجارت الکترونیک، گزارشگری مالی الکترونیک و حساسی مستمر الکترونیک به تدریج شرکت‌ها را به سوی مدل شرکت سایبری سوق می‌دهد. مدل نوپدید شرکت سایبری مستلزم تغییراتی در بسیاری از اجزای ساختار حاکمیت شرکتی است. جنبه‌های حاکمیت شرکتی شامل ارزش‌سازی برای سهام‌داران و حفظ ارزش سایر ذی‌نفعان، مشابه قبل باقی می‌ماند. اصول حاکمیت شرکتی شامل درستی، انصاف، شفافیت، واکنشگری، پاسخگویی و بهبودپذیری نیز در مدل شرکت سایبری کاربرد دارند. به هر حال، ساختار حاکمیت شرکتی شامل سازوکارهای داخلی و خارجی تا حدودی تغییر خواهند کرد. اهداف، اصول و کارکردهای حاکمیت شرکتی مشابه قبل خواهند بود؛ اما نحوه اجرای این کارکردها (نظارت، مدیریتی، حساسی داخلی، رعایت، حساسی مستقل، مشاوره و پایش) متفاوت خواهند بود. بنابراین استفاده کامل و اثربخش از فن آوری اطلاعات می‌تواند کارکردهای حاکمیت شرکتی را شکل و ارتقا دهد. شرکت‌های سایبری از ابزارهای فن آوری اطلاعات زیر برای بهبود حاکمیت شرکتی خود استفاده خواهند کرد.

۱. اطلاع‌رسانی الکترونیک به**سهام‌داران**

یکی از سازوکارهای برقراری حاکمیت شرکتی در اداره اثربخش و کارآی شرکت، مشارکت حداکثری سهام‌داران است که می‌تواند به انتخاب هیات‌مدیره مورد نظر

سهام داران و بهبود ساختارهای حاکمیتی شرکت منتهی شود. رای دهی سهام داران را می توان به شکل الکترونیک با استفاده از همان فن آوری های استفاده شده در انتخابات محلی و ملی آمریکا برگزار کرد. بنابراین انتظار می رود که در آینده، اکثریت اطلاع رسانی های شرکت ها، اگر ادعا نشود تمام آن ها، به شکل الکترونیک برگزار شود.

۲. تجارت الکترونیک

اقتصاد جهانی طی دهه های گذشته از اقتصاد صنعتی به سوی اقتصاد اطلاعات حرکت کرده است و اخیراً با حضور اینترنت، به اقتصاد دیجیتال انتقال یافته است. اقتصاد دیجیتال شدیداً در حال تغییر دادن نحوه تعامل، معاوضه کالاها و خدمات بین کسب و کارها، دولت ها و افراد است. تجارت الکترونیک به عنصر جدانشدنی راهبردهای کسب و کار تبدیل شده و نحوه اجرای امور روزانه توسط سازمان ها را تغییر داده است. چارچوب کسب و کار از زیرساختار خشت و هاون به زیرساختار خشت و کلیک گذار کرده است. تجارت الکترونیک می تواند به شکل گسترده در قالب اجرای امور، معاملات و اطلاع رسانی های کسب و کار در فضای اینترنت با از طریق شبکه های برخط داخلی اجرا شود.

۲. گزارشگری مالی الکترونیک

اثر بخشی حاکمیت شرکتی و کارایی بازارهای سرمایه تحت تاثیر شدید میزان، بهنگام بودن، دقت و کامل بودن اطلاعات مالی منتشر شده به عموم قرار دارد که توسط شرکت تولید می شوند. اطلاعات مالی دقیق و اتکا پذیر سرمایه گذاران را قادر می سازد تا بر حاکمیت شرکت ها پایش کنند و به عملکرد عملیاتی، مالی و سرمایه گذاری آن ها دسترسی داشته باشند.

اطلاعات مالی با کیفیت تنها در صورت

وجود سیستم حسابداری و کنترل داخلی اثربخش که با رویه های درست حسابداری راهنمایی می شود و توسط حسابرسان باصلاحیت و مستقل حسابرسی می شود، قابل حصول هستند.

۱-۳. زیرساختار اطلاعات

زیرساختار اطلاعات نحوه گردآوری، پردازش، تحلیل، حسابرسی و استفاده از اطلاعات مالی برای تصمیم گیری های کسب و کار و سرمایه گذاری را تعیین می کند.

۲-۳. کنترل های داخلی

بخش های متعدد ساکس استفاده از راه حل های فن آوری اطلاعات برای رعایت مفاد مربوط به ساکس را الزامی می کند. استفاده از راه حل های فن آوری های اطلاعات در رعایت بخش های ۳۰۲، ۴۰۴، ۴۰۹ و ۸۰۲ می تواند مفیدتر باشد.

۳-۳. امنیت اطلاعات

امنیت و حریم خصوصی اطلاعات شرکت های فن آوری توجه زیادی را به خود جلب کرده است. مدیران شرکت های

فن آوری در سراسر دنیا با رقابت و تغییرات شدیدی در حاکمیت شرکتی خود روبه رو هستند.

زبان گزارشگری تجاری برچسبی

اصلاحات نوپدید مقرراتی و شرکتی نیازمند اطلاعات مالی اتکا پذیرتر، بهنگام تر و شفاف تر است. در حال حاضر بسیاری از شرکت ها صورت های مالی خود را در درگاه های اینترنتی خود قرار می دهند. گزارش های مالی مبتنی بر درگاه اساساً باز تولیدهای الکترونیک گزارش های مالی چاپ شده بدون هیچ گونه ارزش افزوده هستند و به سادگی در دسترس قرار دارند. استفاده از اینترنت در فرآیند گزارش دهی مالی الکترونیک باید صورت های مالی را به سادگی برای گستره متنوعی از کارکردها قابل دسترسی و مطالعه سازد. زبان گزارشگری تجاری برچسبی، گزارشگری اطلاعات تجاری را قادر می سازد تا به شکل الکترونیک بین سکوها و کارکردهای رایانه ای انتقال یابند. زبان گزارشگری تجاری برچسبی انتخاب، تحلیل، انبارش و معاوضه داده های

زیادی از سیستم‌های کنترلی و گزارشگری شرکت‌ها مبتنی بر فن آوری‌های اطلاعاتی است، به ناچار باید با این فن آوری‌ها در آمیزد و با آن‌ها هماهنگ شود تا بتواند به هدف اصلی خود، که همان ارزش افزایی سهام‌داران و کاهش هزینه‌های نمایندگی و سایر موارد تضاد منافع است، دست یابد. استفاده از اینترنت برای گزارشگری، زبان تجاری گزارشگری بر چسبی، حسابرسی مستمر و گزارشگری برخط تماماً از فن آوری‌هایی هستند که به هدف ارتقای حاکمیت شرکتی و افزایش اثربخشی و کارایی فعالیت‌های سازمانی کمک می‌کنند. بنابراین انتظار می‌رود که در فضای کسب و کار داخل که کم و بیش از فن آوری‌های جدید برای گزارشگری استفاده می‌کند، از فن آوری اطلاعات برای هر چه بهتر اجرا کردن فعالیت‌های کسب و کار استفاده شود؛ به‌ویژه در دورانی که معاملات الکترونیک کالا و خدمات بیش از هر زمانی، فعالیت‌های کسب و کار را با خود در آمیخته است.

- ۱- دانشجوی دکتری مدیریت مالی دانشگاه تهران - معاون سرمایه‌گذاری پارس آریان
- ۲- دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه علامه طباطبائی

استفاده کامل و اثربخش از فن آوری اطلاعات می‌تواند کارکردهای حاکمیت شرکتی را شکل و ارتقا دهد. شرکت‌های سایبری از ابزارهای فن آوری اطلاعات زیر برای بهبود حاکمیت شرکتی خود استفاده خواهند کرد

می‌شود که حسابرسان را قادر می‌سازد تا میزانی از اطمینان دهی نسبت به اطلاعات مستمر را همزمان با بامدت کوتاهی پس از افشای اطلاعات ارایه کنند. «حسابرسی مستمر، حسابرسان را قادر می‌سازد تا از رویکرد حسابرسی یکپارچه در حسابرسی کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی و حسابرسی صورت‌های مالی استفاده کنند.

نتیجه‌گیری

حاکمیت شرکتی در دنیای مدرن که بخش

بر چسب خورده‌ای را ممکن می‌سازد که در قالب‌های متعددی به شکل خودکار نمایش داده می‌شوند.

حسابرسی مستمر

پیشرفت‌های فن آوری شرکت‌ها را قادر می‌سازد تا بخش‌های بااهمیت از معاملات خود را به شکل برخط انجام دهند، صورت‌های مالی خود را به شکل الکترونیک تهیه کنند و به تدریج صورت‌های مالی خود را با استفاده از قالب زبان گزارشگری تجاری بر چسبی به شکل زمان واقعی تهیه کنند. در سیستم حسابداری زمان واقعی، با استفاده از طبقه‌بندی‌های زبان گزارشگری تجاری بر چسبی، مدارک منبع سنتی از قبیل سفارش‌های خرید، فروش موجودی‌ها، و چک‌ها با پیام‌های الکترونیک جایگزین می‌شوند و بیشتر اطلاعات مالی و شواهد حسابرسی مربوطه تنها به شکل الکترونیک برای دوره زمانی خاصی در دسترس باقی می‌مانند. استفاده از فرآیند گزارشگری مالی زمان واقعی در قالب زبان گزارشگری تجاری بر چسبی توسط مشتریان، حسابرسان را وادار می‌کند از رویکرد حسابرسی مستمر استفاده کنند. حسابرسی مستمر در قالب «فرآیند حسابرسی جامع الکترونیک تعریف

منابع

- Journal of Accounting and Public Policy, Vol. 24, pp. 165-174.
4. Burns, T. (2001), "Implications of Information Technology on Corporate Governance", International Journal of Law and Information Technology, Vol. 9, No. 1, pp. 21-38.
5. Wang, E.T.G. and Chen J.H.F. (2006), "The influence of governance equilibrium on ERP project success", Decision Support Systems, Vol. 41, pp. 708-727.
6. www.xbrl.org/
1. Abdel-khalik A. R. (2002), "Reforming corporate governance post Enron: Shareholders' Board of Trustees and the auditor", Journal of Accounting and Public Policy, Vol. 21, pp. 97-103.
2. Behn, B. K., D. L. Searcy, J.B. Woodroof. 2006. A Within Firm Analysis of Current and Expected Future Audit Lag Determinants. Journal of Information Systems 20 (1): 65-86.
3. Bhimani, A., Soonawalla, K. (2005), "Form conformance to performance: The corporate responsibilities continuum",